

Asia: VN/13605/2023 ja VN/13604/2023

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja hyvinvointialueiden rahoituksesta annettujen asetusten muuttaminen (siirtolaskelmien tarkistaminen)

Kysymykset

1. Yleistä ehdotuksesta ja sen tavoitteista.

Tavoite oikeudenmukaisuudesta ja yhdenvertaisuudesta on kannatettava.

2. Huomioon otettavat erät.

Ovatko kunnan peruspalvelujen valtionosuusasetuksen luonnoksessa mainitut oikaistavat erät (2 momentin kohdat 1-6) perusteltuja ja niiden huomioon ottamisen tapa mielestänne tasapuolinen kuntien välillä?

- 1. takautuvat pelastustoimen varallaolokorvaukset**
- 2. sote- ja pela- kuntayhtymien takautuvat alijäämät ja ylijäämät**
- 3. kunnan kirjaamatta jättämä osuus sote-kuntayhtymän alijäämästä**
- 4. sote- ja pela-kuntayhtymien ylijäämän palautus ja alijäämän kattaminen**
- 5. muiden sote-yhteistoimintaorganisaatioiden ja pelastuslaitosten 2-4 kohdissa tarkoitettu ylijäämän palautus tai alijäämän kattaminen**
- 6. palveluluokille kirjatut sote- ja pela -toimitilojen ja kiinteistöjen luovutusvoitot ja -tappiot sekä osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot ja -tappiot**

Sosiaali- ja terveystoimen kuntayhtymien yhtiörakenteet ovat toisistaan poikkeavia. Kuntayhtymäkonsernin tytäryhtiö voi sisältää kertaluonteisia luovutusvoittoja- ja tappioita, jotka eivät sisälly emoyhtiön kunnilta laskuttamaan alijäämälaskutukseen. Kymenlaakson sosiaali- ja terveyspalveluiden kuntayhtymäkonsernin vuoden 2022 tilinpäätökseen sisältyy kertaluonteisia tytäryhtiöiden luovutusvoittoja 8,6 milj. euroa ja luovutustappioita 2,2 milj. euroa. Tilinpäätöksen 2021 mukaan luovutusvoittoja tytäryhtiöillä oli 0,3 milj. euroa.

3. Onko mahdollisesti jokin muu merkittävästi laskelmia vääristävä erä?

Palkkaharmonisoinnin uudelleen avaaminen on asetetun tavoitteen perusteella perusteltu. Kymenlaakson sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän (Kymsote) tilikauden 2022 tulokseen sisältyy 21,4 milj. euroa ei-takautuvia palkkaharmonisointikustannuksia. Palkkaharmonisointi on välillisesti vaikuttanut myös lomapalkkavelan kasvuun. Kuntayhtymän tilikauden 2022 lomapalkkavelan muutos on kasvanut 3,9 milj. euroa, josta olennainen osa on johtunut palkkaharmonisoinnin vaikutuksesta. Palkkaharmonisointikustannukset sekä sen välillinen vaikutus lomapalkkavelan muutokseen ovat siirtyneet kuntien kustannuksiksi alijäämäkattamisen vastuun johdosta.

Merkittävät kuntayhtymien viimeiseen tilikauteen kohdistuvat kertapoistot korjaavat laskennan ulkopuolelle jäävien tilikausien tuloksia ja ovat poikkeuksellisia kertakustannuksia. Kymsoten on kirjannut tilikaudelle 2022 yhteensä 14,4 milj. euron poistot, kun tilikaudella 2021 poistot olivat 7,6 milj. euroa ja talousarviossa 2022 7,5 milj. euroa. Alijäämän kattamisveloitteen seurauksena poistokustannukset sisältyvät yksittäisen kunnan sosiaali- ja terveystalouden ostojen kustannuksiin.

Hoitajien kertapalkkio on kirjattu kuntayhtymien (ja kuntien) tilikauden 2022 kuluksi. Kyseessä on kertaluontoinen takautuva kustannus. Kymenlaakson sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymässä kertapalkkion kustannus oli 1,5 milj. euroa (kts Tilinpäätös 2022 sivu 47).

Laskentavuosien kustannukset korotuskertoimella on huomattava vaikutus rahoituslaskelmissa. Kustannuskertoimen ansiosta hyvinvointialueet saavat lisärahoitusta nousseisiin kustannuksiin. Kunnan osalta tilanne kertaantuu, koska menetetyn rahoituksen lisäksi kunta joutuu kustantamaan nousseet kustannukset.

Takautuvasti kirjatut luottotappiot ovat luonteeltaan tilikautta poikkeavasti heikentävä erä. Kymenlaakson sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymässä luottotappioita on tilikaudelle 2022 kohdistunut 2,4 milj. euroa, jotka ainakin osittain muodostuvat myös vuosilta 2019 - 2020.

4. Vaikutuksen merkittävyyden arviointi.

Kuntakohtainen tieto oikaistaisiin ainoastaan silloin, jos kyseinen tieto vääristää merkittävästi yksittäisen kunnan tai hyvinvointialueen rahoitusta. Merkittävänä pidettäisiin vaikutusta, joka olisi vähintään noin 30 euroa asukasta kohden laskettuna. Onko oikaisun kynnyks miehestänne oikea?

Rahoituslaskelmilla on merkittävä vaikutus kunnan tulevaisuuteen. Merkittävyyden raja-arvoa ja laskentatapaa on tarkasteltava uudelleen esim. Kuntaliiton esityksen mukaisesti.

5. Menettely. Näkemyksenne ehdotetun oikaisumenettelyn toimivuudesta (kysely kunnille ja kuntayhtymille=hyvinvointialueille, muut saatavissa olevat selvitykset ja tiedot, siirtolaskelmaluonnos ja sen kommentointimahdollisuus)?

Menettelyn tulee olla läpinäkyvä. Yksittäisen kunnan on saatava käyttöönsä myös hyvinvointialueen vastaukset sekä päinvastoin.

